

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампарија се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

Освојење Газе

Лондон, 28. окт.

Званичан извештај гласи:

»Наше трупе заузеле су варош Газу 25. октобра. Турци се повлаче како изгледа ка Вади Сукеир, 22 миље северозападно од Газе. Задобили смо велики број заробљеника, али још нема тачнијих података.

Наша су авијатичари бомбардовали непријатеља који се повлачи.

Варош Газа, са 15.000 становника, налази се 80 километара далеко од Јерусалима. По Библији она је постојала пре Аврама. Наизменично су је освајали Арапи, Крсташци и Тимплиери. Газа је у рукама муслимана од краја 16. века.

ЕРЦБЕРГЕР

Шта хоће г. Ердбергер? Од његове уочљиве појаве у Рајхстагу, у јулу, овај посланик центра постао је личност, чија дела и поступци, а нарочито речи подједнако привлаче нашу пажњу, колико и пажњу његових земљака. Ми нећемо за сада тражити шта њега руководи, али кад се г. Ердбергер разбаца, нешто има.

Г. Ердбергер, мутав већ толико време, опет је отворио уста. Свак се сећа његовог недавног сензационог интервјуа, у коме је он изјавио, како би он био у стању да чак дотле доведе ствари да одмах отпочну преговори о миру, кад би само неки сат био насамом са Лојдом Џорџом или Балфуром.

Јуче г. Ердбергер, у Улму, пред својим партијским пријатељима каже, да не жали за своје негдашње речи, пошто су његов позив разумели и он је добио жељени састанак, који је донео повољне резултате. — Тако је бар тврдио штутгарски лист »Сиддајче Алгемајне Цајтунг«. Лист још додаје да је посланик центра обавестио своје слушаоце и о појединости овога разговора али је додао да, у јавном интересу, треба ћутати о овој ствари.

Готово у исто време, кад су се појавили ови поверљиви разговори г. Ердбергера са својим пријатељима из Улма изашао је и један необичан чланак у »Цирихер Најесте Нахрихтен« чије су везе са Ердбергером доста познате. Тај лист је меланхолично констатовао да ће

питање о Алзасу и Лорену бити непремостива препрека за мир: Ни Немачка ни Француска неће хтети да уступе. И онда лист себе нагони на размишљање: Не би ли било могућно, под таквим околностима, кад би се спор изнео пред Папу, да о њему пресуди Свети Отац? »Цирихер Најесте Нахрихтен« извесно нису саме срочиле ову идеју у чланку који није потписан. Ако је ко инспирисао чланак, има много разлога да се поверује да је то учинио вођа католика; у сваком случају он није написан без знања и одобрења Ердбергеровог. И онда се долази на питање, коју то игру он игра и ко су му партнери.

Чланак »Цирихер Најесте Нахрихтен« сам довољно наговештава у коме правцу ради Ердбергер. А ван тога, немогућно је веровати, да између овог чланка и Ердбергеровог причања у Улму нема никаквог односа: пре би се могло у свему видети припремање једног политичког маневра, који ће се ускоро показати. Тако ће се разумети и зашто је немачка влада, коју држи већина у Рајхстагу постала, више него икад, непомирљива у питању Алзаса и Лорена. Тако се такође може видети, на што су срачунате историје о неким мистериозним састанцима г. Ердбергера.

Искуство нас је научило да не треба занемарити комбинације, чак и кад су детињасте. Зато је збиља тешко овде, поред осмеха, не констатовати и нека

факта, која су за нас озбиљна, као добар знак.

Г. Ердбергер хоће — на страну задоцнели деманти — ма и по цену највећих сензација, да изазове што већи разговор, ако не само о себи, а оно о себи и миру. Немачкој влади потребно је да се на сваки начин што више уноси идеја о миру на све стране и за тај посао служи и вођа католика: Ердбергер је један од немачких емисара, о којима говори и лорд Керзон. Само што је г. Ердбергеру последњи маневар донео срамоту, којој се вероватно и надао, али не и ма какав резултат. Његова шапутања нису се нигде хтела да чују, а најмање у енглеској.

Вођа немачких католика игра, дакле, лажну игру, али не може да нађе партнера. Већ га сви знају.

МИНИСТРИ ОФИЦИРИ

Рим, 28. окт.

Синоћ је железничка станица била дупке пуна света, кад су бисолати и Командини одлазили на фронт.

Никад до сада није маса наврвила у толиком броју на станицу, као овом приликом нити тако била прожета патриотским осећањем.

Маса је мирно и величанствено ћутала. Али чим се упутио воз, којим су путовали министри официри настало је неописано клицање:

Живела Италија!

Из воза је Бисолати одговорио истим узвиком:

Живела Италија!

То је био крик вере, одлучности и срчаности, који је Рим слао војсци.

ЗВЕЗДИЦЕ

Из прилично набијеног трамваја покушава да изађе један дечко са неким ствирима у џаку. Кад је пробао да прође поред једног грчког господина, овај га удари по руци и гурну напруг. На то устаде је дан наш поднаредник, знацима рече дечку да сиђе, а он му кроз прозор додаде џак.

Слика није ретка, али код нас. А овде?...

Гаргантуа

ПЛЕХАНОВ И СОВЈЕТ

Лондон, 27. окт.

Вођа демократских социјалиста, Плеханов, доноси у свом листу »Јединству«¹ низ чланака у којима критикује инструкције, које је Совјет дао Скобелеву.

Плеханов тврди, да ове инструкције нису плод социјал-демократске странке већ анархистичко-синдикалне формуле, коју је трећа Интернационала редиговала за спољну политику.

Анализирајући поједине тачке ове инструкције, Плеханов долази до закључка, да су ове инструкције »минимални програм немачког империјализма«.

»Аутори инструкција«² — пише Плеханов — лутају између две формуле о миру, т. ј. између формуле мира »без анексија и оштећа«³ и формуле мира, коме је основ »право народа, да располажу сами својом судбином«.

На несрећу ова друга формула не примењује се на никога другог већ на Русију и поједине балканске народе, док ћутке прелазе преко Немачке.

Тако на пример ова формула не помиње никако војводу Познањ, а као доказ томе Плеханов наводи говор Шајдеманов, који је категорички одбио сваку помисао о политичкој експанзији пруске Пољске.

Што се тиче Босне инструкције Совјета ограничују се само на то, да признају Босни аутономију, а да не одрђују тачно, коме има политички да припадне.

ЈАПАНСКА МОЋ

Програм министра морине 1913 за допуну јапанске флоте предвиђао је грађење осам великих оклопача типа оклопаче »Фу Со«¹ од 3000 тона; осам крстарица типа »Конго«² од 27.500 тона; шестнаест крстарица за извиђање и 48 детројера. Из често економских разлога задовољило се до данас грађењем трију крстарица за борбу типа »Конго«³ и трију дреднота типа »Фу Со«⁴; »Јамаширо«, »Изе«⁵ и »Хјуга«⁶.

Арсенали у Сазебу и Мајзуру, где су се раније вршиле само оправке, данас су снабдевена свима потребама за грађење нових лађа. Само за седам месеца успело се да се у њима сагради десет детројера од 600 до 1000 тона, што значи стварно велики успех. Осам других једрилица налазе се у грађењу.

Јапанска флота има још велики број старих бродова, али још увек способних за службу. Послуга је одлично обучена; њима командују спремни шефови, који су већ дали

На исти начин и немачке коловозе према овим инструкцијама неће имати права да располажу својом судбином.

По њима Немачка би добила слободу мора, и сачувала би и даље хегемонију у смислу програма Берлин - Багдад, док би Русија изгубила Пољску, Литавску и приморске балтичке области.

Плеханов завршава закључком, да би немачки империјалисте били задовољни кад би доживели да се приме ови услови мира, које су саставили њихови противници Руси.

КРЕДИТИ Г. ВЕКЕРЛЕ

Цирих, 28. окт.

Из Беча телеграфину да ће се данас састати шефови странака у Рајхсрату, да дискутују неколико важних питања. После овог састанка видеће се дали фой Сајдлер може рачунати на већину за свој пројекат буџета и ратних кредита.

У мађарском сабору јуче је била бурна дебата о чешко-словачком питању. Г. Векерле је, у име владе, осудио агитацију Чеха у Мађарској и њихову тежњу, да привуку словачке земље. Никда Мађарска неће пристати на такву ампутацију.

Векерле је добио већину за своје ратне кредите од девет милијарди али за четири месеца а не за шест, за колако је он тражио.

Мањина, која је одбила кредите веома је јака: За кредит је гласало 227 а против кредита 170 посланика.

доказа о својој спреми. Јапанска флота узима данас активног учешћа на страни савезничке флоте у одржавању слободне циркулације по Великом Океану и штити успешно транспорте који иду у Европу.

Код Јапанаца постоји војна обавеза за све без разлике од 17 до 40 године. Јапанска војска броји за време мира 300.000 људи, а у случају рата могла би дати број од 1.500.000 људи. Пешадија има 80 пукова; сваки пук по три батаљона а батаљон по четири чете. Четири пука служе за стражу, четири су деташирана у Кореју, а 72 служе за борбу. Целокупна активна снага за време рата износила би око 1.800.000 војника, који а командује дванаест хиљада официра. Релативно коњица је слабија бројно због оскудине у којима способним за службу. У време мира коњицу образују 89 ескадрона, која се за време рата могу попети на 171. Укупно дакле има 21.000 коњаника. Јапан

ска војска је нарочито надмодна због своје многобројне одличне пољске артилерије и због великог броја тешких топова. Батерија има 150 активних, сто резервних и 25 полупневних; укупно 275 батерија са по 6 брзометних топова од 75 милиметара, модел 1905.

Јапанска војска прве класе снабдевана је браометним пушкама модела 1905, калибра од 6 и по милиметара, чији шаржер носи пет метака. Пушка је дугачка метар и 29 сантиметара и тежи само 4 килограма и 125 гр. заједно са бајонетом.

Трупе друге класе имају још пушке Мирата, модел 1887, калибра од 8 мм. Митраљези су система Хоккис.

У овом рату, нарочито после заузећа Чинг Таоа, Јапан је неоцењиве услуге указао Русији, уступајући јој један велики део свог сопственог артиљеријског материјала. Јапански топови свију калибра са потребном муницијом и са извежбаном послугом прешли су дуг сибирски пут и учествовали су у биткама на пољскоме фронту.

Јапан је снабдевао савезнике и великим количинама намирница, нарочито Русију.

ЈЕДИНСТВО ФРОНТА

Лондон, 28 окт.

«Сиднеј Тајмс» пише:

«Сад постоји само један фронт. Интерес је свих нас: борба уједињеним силама.

Треба се надати, да ће Италија својом снагом учествовати да сузбије немачку офанзиву, али прилике су такве, да не смео радити на срећу. Сигурно можемо изјавити, да није изlišна ниједна помоћ, коју шаљемо, јер у случају да Италијани буду у стању, да одбију непријатеља, наша ће помоћ добро доћи за једну јаку контра офанзиву.

Ми ћемо — а то је главно — увести у дело јединство фронта и с тиме поћи корак напред ка одлучној и дефинитивној победи».

Ми ћемо — а то је главно — увести у дело јединство фронта и с тиме поћи корак напред ка одлучној и дефинитивној победи».

ПОЗИВ НА ОДБРАНУ

Рим, 28 окт.

Триста педесет народних посланика који се налазе у Риму, упутили су народу овај манифест:

Италијани!

Тешки ратни догађаји допустили су непријатељу да стане својом безбожном ногом на крајњи руб земље наше Отаџбине. Ми као преставници нације шаљемо први поздрав венетском становништву дивећи се његовом историјском патриотизму, са којим оно, на најзвишенији начин подноси незаслужену несрећу. Један једини крик потиче из срцаца овог становништва: Спасите домовину! Отерајте странца са наше оскв-

њене груде. Овај крик пун очаја и вере, који одјекну и у душама наших моћних Савезника, нека буде наш вођа и закон за нас, војску, парламенат и владу.

Сваки грађанин, који се не одриче своје мајке, тај врши дужност наметнуту му у узвишеном часу и мисли о несрећи, која би дошла због клонулог духа и са неслоге.

Имовина и животи не могу бити сигурни у поробљеној Отаџбини, јер нам то доказује тужна историја овога рата.

Нека се одазове нашем братском позиву, који управљамо свим Италијанима, и сељак и радник, чији би напредак, у поразу и ропству, био фатално угрожен. Остављајући на страну све размирице, са обновљеном вером прихватимо традиције наших отаца, освежимо славне дане народног препорођаја, кад су се краљ Виктор Емануел и народни вођ Гарибалди за уједињење Отаџбине ујединили у вољи и раду и своја поштена начела стопили у један дрхтај, у једну мисао. Италија не може бити побеђена. Она мора наставити у свету своју културну мисију.

АМЕРИЧКА ВОЈСКА

Лондон, 28 окт.

«Морнинг Пост» је примио од свог дописника из Вашингтона овај извештај:

«Био бих необично срећан, кад бих смео изнети у јавно сти број американских трупа које се сада налазе у Француској.

Тај је број много и много већи него што се у опште мисли, али влада не допушта да се објављује.

Ипак можемо изјавити, да влада има у пројекту на опреми и транспортује у Француску војску од 2 милијона и 5 стотина хиљада људи, ако буду околности захтевале».

АЛЗАШАНИ

Цирих, 28. окт.

Фон Демлинг, бивши командант 10. од корпуса, који је био образован искључиво од Алзашана и Лоренаца изјавио је у «Штрасбургер Посту», да је држање овога корпуса на западном фронту било увек беспрекорно, и да је понашање официра било изнад сваке похвале.

Милхаузенски лист «Фолксцајтунг» примећује на то: Кад је већ тако, зашто су онда повучени са западног фронта сви Алзашани без разлике и упућени на источни фронт?

АУСТРИЈА И МАЂАРСКА

Цирих, 27 окт.

У аустријском парламенту хришћански социјалиста Финк изнео је, како је Угарска на 77 вагона масла, које је било овога пролећа послато Аустрији, зарадила пет и по милиона круна. Сада се ова за-

рада понела на једанаест милиона. Мађари немилостиво кери Аустријанце.

Други су се опет говорници тужили, што Угарска ствара једну истински спољну државу у границама монархије. Мађара се на сраман начин користе на рачун беднога и гладнога становништва Аустрије. Дошло је и до тога, да су Мађари куповали жито у Галицији и преко Угарске га продавали Аустрији.

Народ у Истри и Далмацији умире, у правоме смислу те речи, од глади.

Народни посланик Бишковски, Чех, пребадио је Немцима, како су они у Аустрији противници феудализму, а с друге стране су приморани, да просе пред вратима Угарске за помоћ у животним намирницама. Аустрија је потчињена Угарској. У колико више расте политички углед Угарске, у толико она мање извози жита у Аустрију. Већ од дузег времена Немачка је блаже Будимпешти, него ли Бечу.

Словенци и Малоруси изјавили су, да ће гласати противу бюджетског пројекцијума. Немачки посланик гроф Барбацио се на Словенце, којима замера за то, што са симпатијом гледају на Споразум, који међутим хоће да испуца из руку њихову природна престоницу Трст. Он се руга и «стварењу југословенске државе, која би Словенце тобож одвојила од богатих покрајина, које им припадају. Изгледа да Словенци покушавају да изазову рат између аустријског цара и мађарског краља. Словенци ће том својом политиком постићи само пропаст монархије».

НОВОСТИ

САХРАНА ПОК. БОЈИЊА

Јуче у 11 сати сахрањен је у гробљу у Зејтенлику Милутин Бојић један од најдиковитијих млађих песника.

Погреб је извршен са почастима према његовом књижевном имену. Престолонаследник Александар послао је најлепши венац од природног цвећа, који је положио његов изасланик ордонанс мајор г. Ж. Трифунац. Сви пријатељи српске књиже и другови покојникови допратили су до гроба тело пок. Бојића, положивши велики број венаца. Пред црквом гробљанском опростио се у име министарства унутрашњих дела, у коме је Бојић био чиновник, и у име другова г. Драгомир Бошковић, песар, а на гробу, у име српске књиже, књижевник г. Иво Ђипико. Обојеца су у лепим говорима изнели, колики је губитак за српску књижевну смрт Бојећева.

ОБЈАВА

Скреће се пажња српским избеглицима да из Српске Претрорачке Задруге изузму припадајуће намирнице за месец октобар најдаље до 31 октобра закључно. Од 1 новембра отпочеће издавање за месец новембар и трајаће до краја истог месеца. — У будуће месечна издавања вршиће се увек од првог у месецу до краја.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Извештај Штаба Источне Војске. — У долини Струме, Енглези су извршили неколико успешних напада. После јаке артиљеријске припреме Немци су вршили нападе у кључу Црне, а нарочито на италијанском фронту. Сви су напади одбијени.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Фронт у Египту. — Генерал Аленби јавља да се непријатељско десно крило повлачи на Херон и да га наше трупе узнемиравају у повлачењу задобијајући заробљенике и транспортне. Наша коњица напредовала је између Јемамеха и Аја, 13 односно 9 километара источно од Газе и допрла је до јужне обале Вади Хехи, 12 миља северно од турскога фронта дошавши у везу са нашим трупама које наступају од Газе.

Ове су заузеле северну обалу од ушћа Вади Хехи и искористиле положаје које је

непријатељ припремио на Вади. Центар турске жељезничке пруге, која иде од морске обале за Бет Ханун, такође је заузет и наше трупе гонене непријатеља у правцу Вади Хехи. Целокупна турска војска повлачи се ка северу. Запленили смо преко 40 топова. Наша флота уз помоћ француске, активно је учествовала у операцијама, бомбардујући непријатељске путове и омогућила је нашим аеропланима да бомбардују турске трупе, које се повлаче.

РУМУНСКИ КОМИНИКЕ

Непријатељ је јуче напао руске положаје на пет километара северно од ушћа реке Бајларул, на Биштрици. Руски су их против нападам натерали у бегство и запленили доста муниције и материјала.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Трупе су завршиле повлачење и утврђују се на положајима, избраним за отпор. Заштитнице и даље храбро задржавају непријатеља.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ЛОНДОН. — Пучковник Репингтон предвиђа скору пад Јерусалима. Он доказује да је енглески пад на палестинском фронту убрзан вестима, које је енглески главни штаб добио, да Турци спремају операције велика размера под командом Фалкенхајмовом, у намери да поврате Багдад и Палестину.

БАЗЕЛ. — Комисија Рајхстага држала је другу седницу, саветујући се о исхрани становништва. Седница је била тајна и поред протеста социјалиста. За штампу је допуштен само званичан извештај.

БЕРН. — Пангерманисти су објавили у својим органима прокламацију, у којој се позива Кајзер да распусти Рајхстаг.

ЛОНДОН. — Према једној депеши из Амстердама, било је у месту Лутре, у Белгији, једна велика експлозија. Сто радника је погинуло а сто рањено. Штета је врло велика.

ЦИРИХ. — Министар Најесте Нахрихтен пише: Социјална демократија драгоцен је помагач наше владе. Чак и најреволуционарији међу нашим синдикалистима добра су деца немачке отаџбине.

ЛОНДОН. — Војни критичар «Тајмс» пучковник Репингтон, коментаришући заузеће Газе, предвиђа да ће војска Демал паше бити приморана да евакуише највећи део Сирије и Палестине.

ЛОНДОН. — Норвешки лист «Тједестедн» износи овај преглед норвешких лађа потопљених од сумарена. Из њега се најбоље види колико

је ослабила сумаренска акција услед мера, које су предузеле силе Споразума. Потопљено је последње недеље априла 35.000 тона, маја 16 хиљада, јуна 14.000, јула 9.000, августа 9.000, септембра 6.000, а прве недеље октобра најепотопљена ни једна лађа.

РИМ. — У овдашњим војничким круговима потврђује се глас, да је за команданта енглеско-француских трупа на италијанском фронту постављен генерал Фок.

ПАРИЗ. — Г. Барту је изјавио јуче пред комисијом за спољне послове, да су савезници предузели у Италији све мере да се постигне јединство француског и италијанског фронта. Он је уверавао да ће се у будуће операције водити енергичније.

АТИНА. — Из Смарне јављају, да су енглеске победе у Месопотамији и у Палестини јако узнемиравале турску јавност. Турска штампа и даље пише у корист мира и напада Немце.

ЦИРИХ. — Граф Чернин је стигао у Берлин. Он је са Кајзером, Кронпринцом и фон Хертлингом конферирао о операцијама на италијанском фронту. Држан је и крунски савет на коме је био и Чернин.

ПЕТРОГРАД. — Орган централног комитета Совјета «Известија» пише: Кајзерова влада хоће мир на штету Русије. Ако има кога који мисли да се такав мир може усвојити, нека има храбрости да то каже.

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ

У реону Голог Била нокас смо одбили препад трију слабијих непријатељских патрола.